

Liturgie voor de (online) viering van zondag 20 februari 2022, zevende zondag na Epifanie

Voorganger: ds. Peter van der Schans

Lector: Menso Bosma

Organist: Marjan Klein-Spijker

Viering beschikbaar om:

- 10.00 uur live of later: www.kerkdienstgemist.nl
- Later ook op www.pgij.nl
- Alleen geluid: www.kerkomroep.nl
- Live in en rond Ewoud: FM 103.2

Thema: Kom tevoorschijn!

Protestantse
Kerk

Protestantse gemeente te IJsselstein

- De Paaskaars brandt
- Orgelspel vooraf
- Welkom door de voorganger

AAN HET BEGIN

- Toewijding door stil gebed en orgelspel
- We gaan staan
- Groet en Bemoediging
- We zingen: intochtslied: Psalm 42:1 en 7
- Gebed aan het begin

Here, God, we komen ook vandaag bij u.
 Omdat we u hebben leren kennen als een God van vertroosting.
 Omdat we uw lichtend aangezicht met verlangen zoeken.
 Bij uw naam willen we schuilen.
 Tot wie zouden we anders gaan?
 U alleen hebt woorden van eeuwig leven.
 Daar zijn we op uit,
 omdat we zo vaak met nood en dood te maken krijgen.
 Kom daarom tevoorschijn, o God!
 Laat ons uw liefde voor het leven voelen!
 Amen.

- We gaan zitten
- We zingen: Lied 547:2 en 3
- Smeekebed, besloten met het zingen van: *“Heer, ontferm U!, Heer, ontferm U! Heer, ontferm U!”*

(In verdriet)

Hemelse Vader,
 wij nemen onze toevlucht tot U,
 in ons verdriet
 smeken wij U om vertroosting.
 Wij schamen ons
 voor onze tranen niet,
 heeft Jezus niet geschreid,
 om een gestorven vriend?
 Messias,
 man van smarten,
 sta ons bij.
 O Geest
 die onze Trooster zijt,
 doe naar uw naam,
 stroom onze harten binnen
 en heel ons
 telkens als wij gehavend zijn,
 vertroost ons
 telkens als wij verslagen zijn.

O keer ten goede,
 lieve God, ons leed,
 laat uit de donkerte
 een licht geboren worden,
 een ochtend dagen
 waarop wij uw lof weer zingen.
 God, in uw liefde
 wees ons zeer nabij,
 sterk ons geloof,
 geef goede hoop,
 schenk ons uw vrede.
 Zo bidden en zingen we samen:

...

(Jaap Zijlstra_Inkeer_p18)

- We zingen (loflied): Lied 654:5 en 6

DIENST VAN HET WOORD

- Gebed om de opening van het Woord

(Kerkgang

Hemelse Vader,
 dagelijks vernemen wij
 door de krant en de tv
 tot wat voor een onheil
 wij mensen in staat zijn.

Wij gaan naar de kerk
 om te vernemen
 tot wat voor een heil
 U in staat bent.)

Het is vandaag
 de eerste dag van de week,
 de opstandingsdag,
 van die dag en van dat licht
 leven wij.

En daarom smeken wij U:
 wil de Schrift tot leven wekken,
 dat uw Woord
 geen dode letter voor ons is.

Laat het verlossende Woord,
 de levende Heer,
 zo geestrijk in ons midden zijn
 dat wij zijn nabijheid ervaren.

(Heer, vuur ons aan,
 laat onze brandende harten
 aanstekelijk zijn voor anderen,
 tot heil van mensen en
 ter ere van uw Naam!

Kerkgang_Jaap Zijlstra_Inkeer_p21)

- Moment voor de kinderen

Goede leiders?

Wie zijn goede leiders? En waarom? Wat zorgt ervoor dat je naar ze
 luistert, of juist niet?

Wat heb je nodig?

- foto's van mensen die leidinggeven (bijvoorbeeld een juf of
 meester, een wereldleider, of een sportcoach)

Aan de slag:

Praat met de kinderen over de foto's.

Wie van deze mensen is volgens hen een goede leider? Waarom?

Wat moet een sportcoach allemaal kunnen met zijn team?

Wat heb je nodig om een land te leiden?

En wanneer luister je naar een leider? Of wanneer juist niet?

In het verhaal van vandaag zijn de mensen verbaasd over Jezus.

Hij geeft op een bijzondere manier leiding.

- We zingen: Lied 934
- Schriftlezing: Johannes 11:28-44 (NBV21)

²⁸Na deze woorden ging ze terug, ze nam haar zus Maria apart en zei: ‘De meester is er, en Hij vraagt naar je.’ ²⁹Zodra Maria dit hoorde ging ze naar Jezus toe, ³⁰die nog niet in het dorp was, maar op de plek waar Marta Hem tegemoet was gekomen. ³¹Toen de Joden die bij haar in huis waren om haar te troosten, Maria zo haastig zagen weggaan, liepen ze achter haar aan, want ze dachten dat ze naar het graf ging om daar te weeklagen. ³²Zodra Maria op de plek kwam waar Jezus was en Hem zag, viel ze aan zijn voeten neer. Ze zei: ‘Als U hier was geweest, Heer, zou mijn broer niet gestorven zijn!’ ³³Jezus zag hoe zij en de Joden die bij haar waren weeklaagden, en Hij ergerde zich. Diep bewogen ³⁴vroeg Hij: ‘Waar hebben jullie hem neergelegd?’ Ze zeiden: ‘Kom maar kijken, Heer.’ ³⁵Jezus begon te huilen, ³⁶en de Joden zeiden: ‘Wat heeft Hij veel van hem gehouden!’ ³⁷Maar er werd ook gezegd: ‘Hij heeft de ogen van een blinde geopend, Hij had nu toch ook de dood van Lazarus kunnen voorkomen?’ ³⁸Weer ergerde Jezus zich. Hij liep naar het graf, een spelonk met een steen voor de opening. ³⁹Hij zei: ‘Haal de steen weg.’ Marta, de zus van de dode, zei: ‘Maar Heer, de stank! Hij ligt er al vier dagen!’ ⁴⁰Jezus zei tegen haar: ‘Ik heb je toch gezegd dat je Gods grootheid zult zien als je gelooft?’ ⁴¹Toen haalden ze de steen weg. Daarop keek Hij omhoog en zei: ‘Vader, Ik dank U dat U Mij hebt verhoord. ⁴²U verhoort Mij altijd, dat weet Ik, maar Ik zeg dit ter wille van al deze mensen hier, opdat ze zullen geloven dat U Mij gezonden hebt.’ ⁴³Daarna riep Hij luid: ‘Lazarus, kom naar buiten!’ ⁴⁴De dode kwam tevoorschijn, zijn handen en voeten in linnen gewikkeld, en zijn gezicht bedekt door een doek. Jezus zei tegen de omstanders: ‘Maak de doeken los, en laat hem gaan.’

- We zingen: Lied 630:2 en 3
- Verkondiging

Gemeente van on ze Heer Jezus Christus!

Johannes 11 is een lang verhaal. Op het rooster van lezingen uit Johannes is het verdeeld over liefst vier zondagen. De eerste keer hebben we gemist. De tweede keer was vorige week in de doopviering. De derde keer is vandaag. En volgende week de vierde keer, als de gastvoorganger van die zondag wil aansluiten.

Je zou zeggen: Johannes, zeg het korter en krachtiger! Aan lange preken hebben we niks. Ik denk dat Johannes het zo uitgebreid verteld om ons er beter bij te kunnen betrekken. Om ons beter in het verhaal mee te krijgen. Zeker nu het gaat om de vragen van dood en leven.

Het gaat over iets ongelooflijks: de opwekking van Lazarus. Het gaat over de macht van God over leven en dood. Die macht is amper te geloven. En is al helemaal niet te begrijpen. Opwekking is iets dat we op geen enkele manier kunnen bewijzen. We kunnen het niet naar een ander hard maken. Het is bij uitstek een kwestie van geloof.

Ik als gelovige, wij als gelovige gemeente, de kerk bestaat van dat geloof. We vertrouwen er op dat er iets nieuws kan beginnen. Dat je tevoorschijn kunt komen uit nood en dood. Dat je opgewekt kunt worden.

Heel Johannes 11 staat vol emoties. En het stuk van vanmorgen helemaal! Dat past zeker bij onze emotionele samenleving. Naast de harde zakelijkheid en technische mogelijkheden is er behoefte aan gevoel. En de kracht van reclame is dat er een beroep gedaan wordt op ons gevoel. Zo worden we verleid tot aankopen. Wat je moet aanschaffen geeft een lekker en fijn gevoel. Zorg voor een perfect leven.

In het Johannesgedeelte van nu gaat het dus om een overlijden – hier dat van Lazarus. Een overlijden roept reacties op. Ook het sterven van Lazarus, de vriend van Jezus, de broer van Maria en Marta. Confrontatie met de dood betekent hoofd en hart vol gedachten en gevoelens. En je weet met je handen niet wat je moet. Je kunt overrompeld zijn, geslagen worden, uit je doen, de tijd kwijt zijn, je wereld staat stil terwijl de rest van de samenleving doordendert – noem maar op. Verdriet, boosheid, teleurstelling, twijfels, opluchting – het kan er allemaal zijn, tegenstrijdig

tot en met. En het werkt ook door in je geloof. Je hart raakt verdeeld. Vragen naar alle kanten. Ook naar God.

Hier merken we het aan **Marta**: ze hoorde van de aankomst van Jezus en gaat op hem af. *“Als U hier was geweest, Heer, zou mijn broer niet gestorven zijn.”* Waar was je nou, Jezus?! Als je hier was geweest, dan....

En even later klinkt uit de mond van **Maria** bij Jezus hetzelfde: *‘Als U hier was geweest, Heer, zou mijn broer niet gestorven zijn!’* Waar was je nou, Jezus?! Als je hier was geweest, dan....

En er zijn **Joden** die weeklaagden. En zeggen: *‘Hij heeft de ogen van een blinde geopend, Hij had nu toch ook de dood van Lazarus kunnen voorkomen?’*

Jezus was er niet. Zonder kennisgeving afwezig. Het is geregeld de pijnlijke ervaring van gelovigen. Marta en Maria spreken hun verwijt uit in een persoonlijke omgang met Jezus. De omstanders zijn afstandelijker en spreken over Jezus in de derde persoon. Zij verbreken het contact als het ware. Ze roddelen over Jezus. En nog weer later in het verhaal gaan sommigen Hem aangeven bij de farizeeën (11:46). Maria en Marta blijven verbonden en vragen Jezus rechtstreeks: Waar was je nou, Jezus? Waar ben je toch, God? Welke nood je ook ervaart: klagen, zuchten, vragen, verwijten is alles behalve verboden. Niet door Jezus, niet door God.

Opmerkelijk in het stukje van deze morgen is ook hoe er over de emoties van **Jezus** zelf wordt gesproken. Er is ergernis. Maar ook diepe bewogenheid. En er zijn tranen. Jezus huilt. Hoe menselijk is Jezus. En tegelijk ook hoe sterk ook Zoon van God.

Er is ergernis en verbolgenheid over de berusting van de omstanders. En over het gebrek aan vertrouwen in de macht van God. Jezus is soort van verontwaardigd.

Uiteindelijk zal de dood toch moeten wijken voor het machtswoord van de Heer. De woorden van Jezus en het gebed van Jezus stralen kalmte uit. Hij is de situatie volstrekt meester. Dit is voor ons moeilijk in te denken. Hoe kan Jezus huilen als Hij weet dat Hij straks de dode zal opwekken? Hoe moeten we ons Jezus' emoties voorstellen en wat opent dat voor perspectief op onze eigen emoties? Jezus is hier actief ten opzichte van zijn emoties. Hij vertoort zich. Hij brengt zich in ontroering. Jezus is in staat om zich volkomen te concentreren op het verdriet dat Hij nu wil doorleven. Niet afgeleid door wat dan ook, ook niet door zijn voorkennis.

Hij wil nú het verdriet tot de bodem proeven. Jezus kiest ervoor zichzelf onder te dompelen in verdriet, verbolgenheid, innerlijke storm. Niets is hier lot, alles is keuze, alles is liefde.

Wat betekent dit voor onze emoties? Jezus bidt (en Johannes schrijft): *“opdat ze geloven zullen”*. Die ‘ze’ daar vallen wij ook onder. Het gebed van Jezus, het evangelie van Johannes gaat ook over ons. Vertrouwen wekken is het doel. Vertrouwen krijgen in een God die niet zomaar een wonder uit de hemel dropt, maar die heel de weg mét ons gaat. Die ons volkomen serieus neemt in wie we zijn en wat we voelen. Dat is voor ons een uitnodiging om emoties niet achter te houden. God onderwierp zichzelf vrijwillig aan menselijke emoties, uit pure liefde.

Jezus laat de steen voor de opening van het spelonkgraf weghalen. Ook al is de stank groot. En is Lazarus al vier dagen morsdood. En vanuit zijn verbondenheid met God; vanuit zijn gebed met God roept Jezus:

“‘Lazarus, kom naar buiten!’⁴⁴De dode kwam tevoorschijn, ...”

Lazarus wordt opgewekt. Kan opstaan, in de benen komen en de grot verlaten. Er is een nieuwe mogelijkheid gekomen. Leven, toekomst, uitzicht. Lazarus kan uit het graf komen. En nog meer: zijn in linnen gewikkelde handen en voeten kunnen ontwikkeld worden. De dood moet hem loslaten, dankzij de hulp van God. Lazarus wordt bevrijd uit de dood. Hij kan gaan als een vrij man.

Jezus leeft met ons mee, bewuster dan wij ooit kunnen leven. En nadat Hij met ons heeft meegeleefd tot de dood, zullen wij met Hem leven. Dat is ons uitzicht. In het verlengde van Lazarus. Lazarus, kom tevoorschijn! Anders gezegd: o mens, kom tevoorschijn! Ja, jij en jij en jij...

Hoe het precies gaat, opgewekt worden, opstaan, tevoorschijn komen – ik weet het niet. Ik vertrouw er op dat God mogelijkheden aan onze mogelijkheden toevoegt.

En dat er dus voor ons even goed een toekomst mogelijk is. Ook daar waar het uitzicht weg is, waar je geen toekomst verwacht.

Ik moet denken aan de situatie waarin we nu verkeren als samenleving. Bijna twee jaar heeft het coronavirus huisgehouden. Mensen zijn ziek geworden en gestorven, soms zonder dierbaren in de nabijheid. We zaten opgesloten in onze huizen en werden gebonden door een avondklok. Er was afstand, eenzaamheid, depressie. Ondernemers hebben het

ongelooflijk moeilijk gehad of overleefden het niet. Jongeren en gezinnen stonden onder druk. Ouderen en kwetsbaren konden weinig. Alsof we als Lazarus gebonden waren. Het graf dichtbij.

En nu zitten we op de grens. Er kan en mag weer meer. De zwaarste regels worden afgeschaald. De huidige o-micron variant van het virus lijkt beheersbaar.

Maar nu: komt het weer op gang? Ik betrek het op de kerk. Er wordt gezegd: Kom tevoorschijn! Sta op! En we spreken er met elkaar over: komen mensen weer naar de kerk? Doen mensen weer mee met de activiteiten van de gemeente? Komen alle leeftijden weer bij elkaar? Lukt het om te bouwen aan onze gemeente?

Of zakken we weg? Dreigt de ondergang? Wordt het de dood in de pot? Gaan we failliet, geestelijk, materieel?

Ik zie vermoeide vrijwilligers in onze gemeente. Soms dodelijk vermoeid en uitgeblust. Ik ervaar het zelf. Predikant zijn in deze tijd vind ik lastig. En corona heeft het nog zwaarder gemaakt. En als je op leeftijd komt, zoals ik, en aan het einde van je ambtelijke werk aan het komen bent, voel je dat eens te meer.

Ik kan nog niet enthousiast zijn over de nieuwe ruimte die er is en komt. Dat heeft met die vermoeidheid en dodelijkheid te maken. En met de zorg over het echt beheersbaar zijn van het virus of komende varianten ervan. We leren dat we niet alles kunnen controleren, maken en organiseren. Dat maakt bescheiden. En er zijn nog zoveel mensen angstig en onzeker. En wordt het weer als vanouds? Komt weer het oude normaal? Nee, dat is voorbij. De tijd heeft die twee jaar niet stil gestaan. Er zijn ons mensen ontvallen en er zijn lege plekken geslagen. Anderen zijn ouder geworden en kwetsbaar – die zien we hier niet meer terug. Een aantal geniet gelukkig van de mogelijkheden van beeld en geluid thuis. Weer anderen zijn afgehaakt of gaan dat doen – omdat er meer vragen zijn gekomen dan antwoorden of op zijn minst handvatten, wegwijzers. En er is vast nog meer dat onze omstandigheden beschrijven kan.

Het verhaal van Lazarus en zij ontmoeting met Jezus helpt me.

Helpt hopelijk ook ons allen.

Als je het gevoel hebt vast te zitten;

als je afvraagt: als u, God, er maar bij was geweest;

als je met je hoofd er niet meer bij kan

en je hart vol zit

en het bij je handen afbreekt –
 dan is daar Jezus die met je is begaan.
 Dan is daar Jezus die met ons toe tranen toe bewogen is.
 Dan is daar zijn stem die na vier dagen, ja zelfs na twee jaar, zegt:
 Kom tevoorschijn! Sta op en ga! Leef als een bevrijd mens!
 O God, help ons te geloven dat het kan!

Amen.

- Meditatief moment: orgelspel
 - We zingen: Gezang 137:2 en 3 (melodie Psalm 81; uit: *Zingende
 gezegend*, André Troost)

2. Gij zijt ons ten licht – volk, reis vrolijk verder!
 Hij, de deur, gaat dicht als de dag zich neigt,
 als het duister dreigt blijft Hij onze herder.

3. Heer, Gij zegt: Ik ben opstanding en leven.
 Ik, Ik ben de weg, waarheid, levensgroot –
 leugens lopen dood, Ik leid u ten leven.

DIENST VAN HET ANTWOORD

- We gedenken Mijntje Johanna Kluijt-Nederlof (staande)
 - We luisteren naar de melodie van Lied 730: *'Heer herinner U de namen
 ...'*

- Gebeden: dankgebed – voorbeden – stil gebed – samen bidden van het
Onze Vader

o.a.:

De klappen van het leven

God, hoort u
ons eigenlijk wel?
Raakt het u,
onze wanhoop, ons verdriet?

Ziet u het,
wanneer het leven
klappen aan ons uitdeelt?
Wanneer het noodlot toeslaat
en we het uitschreeuwen
van boosheid en pijn?

Soms lijkt het net
of onze woorden
in de lucht blijven hangen,
of er niemand is
die ons hoort.

Laat ons ervaren

dat u er bent, God.
 Dat het u iets doet
 wat een mens overkomt.

(Dat raakt ons
 Greet Brokerhof-van der Waa De klappen van het leven_Zeg het maar
 gewoon3_p.30)

God,
 Soms zijn we in de war.
 We weten niet of we blij zijn,
 of boos,
 of opgelucht
 of verdrietig.
 Dat komt dan bijvoorbeeld omdat er iemand is
 overleden
 die heel ziek was
 en heel veel pijn had.
 We zijn dan opgelucht
 dat de pijn weg is
 en onze vriend/familielid
 niet meer ziek is.
 En we zijn dan boos,
 omdat we graag wilden
 dat diegene nog leefde.
 En we zijn verdrietig
 omdat we hem/haar zo missen.
 God,
 wilt U dan ons helpen
 om met al deze emoties om te gaan?
 We begrijpen niet wat er gebeurt,
 maar U weet dat we ermee zitten.
 Wilt U dan naar ons luisteren
 en ons troosten?

- Delen van de bloemengroet
- Inzameling van de gaven:
- 1^e collecte: Goed boeren in Oeganda
- 2^e collecte: College van Kerkrentmeesters

Het is nu nog alleen aan de uitgang van de kerkzaal mogelijk om uw gaven te delen.

Daarnaast kunt u in de kerk en thuis ook digitaal bijdragen. We vragen dat in het volle besef van onzekerheden bij gemeenteleden, ook op financieel gebied. Twee manieren om uw bijdrage te doen:

- U kunt uw bijdrage overmaken op de rekening van het College van Diakenen: NL43 RABO 0159 278 325 t.n.v. Diaconie Protestantse gemeente IJsselstein
- U kunt bijdragen via deze QR code.

Wij danken u van harte voor uw gift!

Namens het College van Diakenen en het College van Kerkrentmeesters:
Jannie Schimmel en Daniëlle van den Houten.

AAN HET EINDE

- We zingen: slotlied (staande): Lied 416:1, 2 en 3
- Uitzending en Zegen

De Levende zal voor je zijn
om je de weg naar vrijheid te wijzen.
De Levende zal achter je zijn
om je rug te sterken zodat je rechtop zult gaan.
De Levende zal naast je zijn
als een vriend, een vriendin aan je zijde.
De Levende zal om je zijn
als een haag van bescherming.
De Levende zal in je zijn
en je voeden met erbarmen..
Zo zegene ons de Levende,
vandaag, morgen en tot in eeuwigheid.
Amen.

- We zingen: *Amen, amen, amen!* (Lied 431C)
- Orgelspel